

реальної віддачі) забезпечує одержання банком необхідних доходів і прибутку, що, у свою чергу, є основною метою його діяльності.

Висновки. Підсумовуючи викладене, доцільно зробити висновки, що аналіз та оцінювання якості активів банку відноситься до найважливішої стадії аналізу банківської діяльності, тому що саме комплексна оцінка якості активів банку дозволить зробити обґрунтовані висновки та сформулювати пропозиції щодо подальшого розвитку банківської установи, її конкурентоспроможності та фінансової стійкості, а на результативність такого оцінювання буде впливати використання вище наведених методів.

Список літератури.

1. Соколинская Н.Э. Оценка и анализ состояния активов кредитной организации. *Экономика и экономические науки*. 2010. №3. С. 56–61.

2. Музичка О.М. Сучасні методичні підходи до аналізу та оцінки якості активів банку. *Наукові записки [Української академії друкарства]*. 2013. № 2. С. 45–53.

3. Єріс Л. М. Комплексний аналіз якості активів банку. *Вісник Дніпропетровського університету*. URL: <http://vestnikdnu.com.ua>.

УДК 338.512

ВИЗНАЧЕННЯ ФАКТОРІВ ВПЛИВУ НА ЗАГАЛЬНУ СОБІВАРТІСТЬ ТА ШЛЯХІВ ЇЇ ЗНИЖЕННЯ НА ПРИКЛАДІ ПП «МЕТИЗНИЙ ЗАВОД»

Кутова Н.Г., к.е.н., ст. викладач кафедри економіки, організації та управління підприємствами, Криворізький національний університет. **Желтуха Т.В.**, вчитель-методист, **Киричик О.Р.**, учениця 11-А класу, природничо-математичний факультет. Криворізький Покровський ліцей

Вступ. В умовах ринкового господарювання однією з основних проблем підприємства стає раціональне витрачання ресурсів, яке неможливе без цілеспрямованого впливу на формування витрат, контролю за їх рівнем та економічного стимулювання їх зниження. При інтенсивнішому використанні виробничих ресурсів, успішному удосконаленні техніки, технологій і організації

виробництва рівень собівартості виробництва знижується. Зниження собівартості промислової продукції є однією з основних умов підвищення ефективності промислового виробництва, тому питання управління собівартістю завжди було, є і буде актуальним.

Мета роботи. Метою роботи є аналіз факторів, за допомогою яких можна управляти собівартістю продукції на підприємстві.

Матеріали та методи. Собівартість – це одна з основних частин господарської діяльності підприємства. Питанням аналізу собівартості продукції займалися такі науковці, як Г.В. Савицька, О.В. Грищенко, К.В. Ізмайлова та інші. Визначити вплив факторів на її приріст і на цій основі надати оцінку роботи підприємства та встановити резерви зниження собівартості продукції дозволяє проведений аналіз собівартості продукції. Значний внесок у розгляд цих питань факторного аналізу собівартості продукції зробили наукові праці вітчизняних та зарубіжних учених, серед яких О. Андросова, І. Белоусова, Т. Заревчацька, Н. Іщенко, Е. Крилов, Г. Мисака, А. Череп, М. Чумаченко, Л. Шик та інші. [1,2].

Для оцінки діяльності підприємств у практиці управління широко використовуються математичні методи, а саме методи трендів та кореляційно-регресійного аналізу. Питання щодо прогнозування діяльності підприємств за допомогою вищеописаних методів досліджені науковцями, серед яких слід виділити А.М. Гольдберг, М.А. Корольов, О.С. Кравець, Н. Дрейпер, Г. Сміт, О.М. Гострик, Ю.О. Борох, Л.О. Бойко, Л.С. Стригуль, В.М. Степанишин, Л.О. Тисовський та інші.

Результати. Собівартість продукції є комплексним поняттям, і вона залежить від впливу багатьох різноманітних факторів, а саме: зміни ціни на матеріальні цінності; зниження витрат на оплату праці; підвищення та покращення продуктивності праці персоналу; зниження витрат матеріалів на виготовлення продукції; усунення браку та втрат від нього тощо [1]. Забезпечення зниження собівартості продукції на підприємстві вимагає підвищення вимог щодо управління витратами виробництва, що передбачає упровадження комплексу заходів щодо зниження собівартості продукції [2].

Проведемо аналіз собівартості продукції ПП «Метизний завод», що являється підрядною організацією ТОВ «Кривбасремонт» і займається постачанням метизних виробів на підприємства Кривого Рогу та, частково, інших міст України. Аналіз загальної собівартості ПП «Метизний завод» дозволив зробити такі висновки: у 2019 році собівартість товарної продукції порівняно з 2018 роком майже не змінилася, в той час як різниця між значеннями суми витрат у 2017 році та 2019 році складала 6,997 млн. грн. Проаналізувавши витрати на одну гривню продукції, отримали такі результати: у 2016 році вони склали 0,93 грн/грн, у 2018 році – зменшилися на 2,3% і склали 0,88 грн/грн, а у 2019 році – 0,9 грн/грн. За аналізом елементів витрат можемо зробити висновок, що упродовж 2016–2019 років найбільшу відсоткову частку складають витрати на матеріали (у 2019 році – 41,1%), витрати на електроенергію (у 2019 році – 25,53%) та витрати на оплату праці, які у 2019 році склали 6716,42 млн. гривень. Отже, найбільшим чином собівартість залежить від витрат на матеріали і електроенергію та оплату праці робітників.

Важливим фактором прогнозування фінансової діяльності підприємства на наступний період є оцінка його собівартості [3]. Проаналізувавши дані, наведені на рис. 1 і зміну показників загальної собівартості, враховуючи стабільність роботи підприємства і незмінних тенденцій розвитку, можемо обчислити плановані витрати на 2020 рік у діючих цінах 2016 року з урахуванням інфляції.



Рис. 1. Аналіз динаміки загальної собівартості ПП «Метизний завод»
Джерело: сформовано автором

Зміна собівартості на підприємстві описується рівнянням

$$y = -1,8973x^2 + 9361,9182x - 11139763,2678. \quad (1)$$

Для визначення впливу різних факторів на загальну собівартість побудуємо такі моделі кореляційно-регресійного зв'язку (табл. 1).

Таблиця 1

Залежність собівартості виробництва ПП «Метизний завод» від факторів впливу

Фактор впливу	Модель кореляційно-регресійного зв'язку	Коефіцієнт детермінації R ²
Обсяг товарної продукції (X ₁)	$y = 3,41x_1^2 - 6851,48x_1 - 25236,9$	0,9792
Витрати на амортизацію (X ₂)	$y = 0,0128x_2^3 + 4,4392x_2^2 + 74765,3359x_2 - 106699637,6236$	0,9871
Матеріальні витрати (X ₃)	$y = 2150,52x_3 - 4,33 \cdot 10^6$	0,8489
Витрати на оплату праці (X ₄)	$y = 0,61x_4^2 + 1232,21x_4 + 8133,27$	0,9303
Витрати на електроенергію (X ₅)	$y = 625,91x_5 - 1,254 \cdot 10^7$	0,5388

Джерело: авторські розрахунки

З аналізу отриманих даних можемо зробити висновок, що на формування собівартості найбільш впливають наступні фактори: обсяг товарної продукції, витрати на амортизацію та витрати на оплату праці.

Аналіз залежності собівартості продукції ПП «Метизний завод» від матеріальних витрат за 2016–2019 роки дозволив отримати залежність

$$\hat{y} = -28,28 + 1,75x. \quad (2)$$

Величина R² приймає значення 0,8489. Врахуємо, що для рівняння парної регресії при рівні значущості 5% t_{крит} = 1,96, тоді ΔУ = 1578,4, що становить 8,5 % (1578,4/18545,39). Таким чином, остаточне рівняння регресії має вигляд

$$Y = -28,28 + 1,75x \pm 0,085\hat{Y}. \quad (3)$$

Отримане рівняння регресії можна використовувати для аналізу впливу зміни рівня матеріальних витрат на собівартість продукції, для прогнозування рівня собівартості при відомій тенденції рівня матеріальних витрат, а також для порівняльного аналізу собівартості за різними елементами.

Важливим резервом зниження собівартості продукції також є розширення спеціалізації та кооперування. На спеціалізованих підприємствах з масово-поточним виробництвом собівартість продукції є значно нижчою, ніж на підприємствах, що виробляють цю ж продукцію в невеликих обсягах. Розвиток спеціалізації вимагає встановлення найбільш раціональних кооперованих зв'язків між підприємствами [4].

Найбільш ефективним шляхом зниження собівартості продукції є упровадження економних технологій виробництва, переймання світового досвіду зі зменшення собівартості.

Унаслідок оптимізації роботи підприємства було прийнято рішення придбати новий транспортний засіб, який упродовж місяця використовує на 180 літрів палива менше, ніж існуючі основні засоби, що кожного місяця економить підприємству 4737,6 грн. Також, використовуючи новий транспортний засіб замість трьох інших машин, можна заощадити до 196,8 тис. грн на витратах на оплату праці водіїв і близько 43,3 тис. грн на відрахуваннях у соціальний фонд. Через два роки після придбання нового транспортного засобу на заощаджені гроші підприємство може дозволити собі придбати ще один новий транспортний засіб.

Таким чином, працюючи на цих двох машинах замість шести запропонованих на початку, підприємство щорічно буде заощаджувати до 800 тис. грн, і за цей кошт може долучити до роботи вже 8 фахівців, що збільшить годинну продуктивність праці на підприємстві на 11%.

Висновки. Як висновок, слід зауважити, що матеріальні витрати порівняно із іншими складовими витрат підприємства можна зменшити найшвидше, тому для радикальних змін собівартості необхідно працювати саме з цим елементом витрат.

Окрім цього, стабільний розвиток підприємства залежить від значних інвестицій, отриманих завдяки виконанню всіх договірних умов та оптимального використання можливостей підприємства. Проведений аналіз дозволив сформулювати заходи, які слід вживати для зменшення витрат підприємства, а саме:

зменшення обсягів незавершеного виробництва; удосконалення системи матеріально-технічного забезпечення з метою оптимізації виробничих запасів; активізація маркетингової діяльності; організація використання вторинних ресурсів.

Список літератури.

1. Цал-Цалко Ю.С. Витрати підприємства: навч. посібник. Київ: ЦУЛ, 2002. 656 с.
2. Лишенко М.О. Теоретичні аспекти вивчення резервів скорочення собівартості та підвищення ефективності виробництва зерна. *Ефективна економіка*. №2, 2010. URL: [https:// www.economy.nauka.com.ua](https://www.economy.nauka.com.ua)
3. Гайдаєнко О., Коваленко Л. Застосування кореляційно-регресійного аналізу для прогнозування результатів діяльності підприємства. *Облік, економіка, менеджмент: наукові нотатки*. Випуск 1 (13). Частина 1. Луцьк, 2017, С. 16–23.
4. Кобилецький В.Р. Рентабельність. Сутність та показники. *Онлайн-журнал «Financial Analysis online»*. URL: <https://www.finalon.com/metodyka-rozrakhunku/229-rentabelnist>

УДК 658.8

ОСОБЛИВОСТІ МАРКЕТИНГОВИХ КОМУНІКАЦІЙ ДОМАШНІХ КОНДИТЕРСЬКИХ У СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖАХ

Бондаренко Л.А., к.е.н., доцент кафедри фінансів суб'єктів господарювання та інноваційного розвитку. Криворізький національний університет. **Бондаренко Є.Р.**, учениця 11-А класу. Криворізький Центрально-Міський ліцей

Вступ. Виготовлення кондитерських виробів у домашніх умовах динамічно набирає популярності у споживачів. Орієнтуючись на креатив і нестандартні рішення в оформленні, домашня кондитерська успішно конкурує з магазинами. З метою спонукання споживачів купити потрібний їм товар домашні кондитери все частіше звертаються до оригінальних способів безпосереднього контакту з покупцем за допомогою комплексу маркетингових заходів у глобальній мережі